

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogorske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za šest let 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove volje znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopenjske povzrate 3 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se pošiljajo v uradni obliki. — Nekopirski se ne vračajo. — Uradništvo je v Ljubljani v Frane Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljajo naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami.

Dunaj 19. marca. Ogerska delegacija je jednoglasno sprejela kredit 60 milijonov. V dolžjem govoru je Andrassy rekel, da je peterburska vlada odločno izjavila, da hoče vse točke mirovne pogodbe kongresu naznaniti, tako ima vsaka velevlast priliko povedati, katere točke so evropske nature, katere li niso. Andrassy pravi, da se prav močno počastenega čuti z zaupanjem Bismarkovim in reče, da bi Bismark predsedništva na kongresu valjda ne bil sprejel, ko bi se bilo imelo le fakične uvete miru na znanje jemati. Razmere Avstrije z Nemčijo so bile in bodo najprijaznije. O denšnjem položaju pravi Andrassy: Do zdaj se nij noben interes monarhije popustil; dozdej je še upanje in vera, da se bode dalo posredovati mej ustvarjenimi gotovimi stvarmi in pa mej evropskim pravnim stanjem ter interesi družih držav.

Dunaj 19. marca. Iz Peterburga se v „Pol. Corr.“ poroča, da so se razmere mej Rusijo in Angleško močno poostriale.

London 19. marca. „Daily Telegraph“ poroča zanesljivo iz Carigrada 18. t. m., da je Angleška protestirala odločno zoper to, da Rusi proti Dardanelom in Bosporu prodirajo.

London 18. marca. V spodnjem zbornici je základni kancelar Northcote rekel na več vprašanj odgovarjaje, da v razmerah, kakor so zdaj, smatra vlada za svojo dolžnost, floto pustiti v sosedstvu Carigrada. (Konservativci so tu aplavdirali.) Rusija nij odbila terjatve, naj se tudi Grecija udeleži kongresa, temuč vprašala, v katerej lastnosti bi se grški zastopnik pripustiti imel.

Berlin 18. marca. „Nord. Allg. Ztg.“ poroča: Kadar bodo prišli uveti miru v posamezna glavna mesta, bodo se razposlala vabila na kongres, ki se najbrž snide 2. aprila.

Peterburg 18. marca. „Agence Russe“ poroča: Mirovna pogodba gre jutri po specialnih kurirjih petim velevlastim v roke. Reuf-paša zapušča denes Peterburg.

London 19. marca. Reuterjev bureau poroča iz Carigrada: Porta je velikemu knezu poročila, da je zdaj vbarkanje ruskih vojsk v San Štefanu nemogoče in se mora torej odložiti.

Govor slovenskega poslanca dr. Vošnjaka

(v 353. seji državnega zbora 8. marca t. l. po stenografskem zapisniku.)

(Konec.)

Nikakor ne more k dobremu voditi, ako prosta načela javne morale in pravne

zavednosti vladni organi teptajo z nogami, kar se je zgodilo, kakor znano, na Kranjskem pri volitvah v trgovinsko-zbornico in v deželni zbor. Da navedem samo nekatere „sijajne“ primere, omenjam, da je v onih mestih in trgih, kjer je bila oficijalna kandidatura v nevarnosti premagana biti, vlada v volitvenih zapisnikih po sklenenem obroku za reklamacije, kakor se jej je zljubilo delala promembe in je volilec, za katere se je sumilo, da bodo na strani opozicije, odzemale glasovanjsko pravo, a take z izkaznicami pošiljala volit, kateri niso nikdar imeli za to pravice; tako na primer je nekov 19 letni c. kr. davkarski praktikant, kateri je par dnij prej prisegel in stopil v državno službo, dasi maloleten in na noben način opravičen voliti, dobil izkaznico, ker je po vladnih nazorih vsakdo polnoleten, ako je prisegel za definitivnega državnega uradnika.

Na dolénjem Kranjskem so v nekovej mestnej volilnej skupini najnesramnejše kupovali glasove, razumeje se, da na korist vladnim kandidatom, in dasi je kazensko-pravna preiskava, katero so zbog tega prouzročili mnogi neodvisni volilci, pokazala obtoževalne rezultate, bila je na zapoved c. kr. deželne sodnije vsa stvar ustavljena, ker bi bil po njej vladni kandidat utegnil biti preveč kompromitiran. Ako se je pak kakov c. kr. sodnijski uradnik usodil, svoj glas komu družemu, a ne vladnemu kandidatu oddati, mogel se je pripraviti na neprijetno proceduro disciplinarne preiskave, dočim je na primer kakov c. kr. sodnijski adjunkt, kateri je htel biti za kandidata vladne stranke in je bil tudi izvoljen, malo dnij zatem očito za nagrado bil povzdignjen za deželnega sodišča svetovalca. To je jedna onih rakovih boleznij, na katerih pod tem ministerstvom bolehalo naše javne razmere, da justicija, ki je bila prej toliko visoko spoštovana v Avstriji, izgublja svojo veljavo čez dalje bolj, odkar je bila ponižana do služabnice politiki in je justični kontrolni uradnik rob političnemu, kateri čisto nema ni juridičnih izpitov.

Da se kakov oficijalni kandidat spravi v deželni ali državni zbor, upotrebljajo vse one vplive, katere državna moč ponuja na sredstva ne ozirajočej se vladi.

Šefi vseh c. kr. oblastij, bodi si administrativnih ali justičijalnih ali finančno ministerijalnih pozivljajo v okrožnicah ali v dvomljivih slučajih tudiosobno in ustno njim podložno osobje, naj oddajó svoje glase za oficijalnega kandidata, sami poštni šefi zahtevajo v svojeročnih listih celo privatne pošne odpravnike in

privatne poštarje, da svoje glase v smislu oficijalne kandidature oddajejo in jim žugajo odvzeti pošto, ako bi tega ne hteli storiti, in da se je to v resnici zgodilo, dokazuje tudi na Dolenjskem dogodivši se slučaj, kjer so nekemu zasebniku pošno odpravništvo odvzeli, ker je oddal svoj glas po svojem prepričanji, a ne kakor je to terjal c. kr. poštni vodja. Ali ker navzlic temu brezprimernemu vladnemu pritisku vendar oficijalni kandidati propadajo in se mej volilci samimi vedno redkejše nahajajo ljudje, kateri bi tej vladi na ljubo svojo kožo nosili prodajat na politični trg, množé se v najnovejšem času slučajji, da se vodja politične oblasti v okraji, tedaj c. kr. okrajni glavar v svojej osobi prezentuje volilec za kandidata. Na Kranjskem smo doživeli, da je pri zadnjih volitvah za deželni zbor lanskega leta pet c. kr. okrajnih glavarjev, nekateri očiti drugi bolj skrivni oficijalni kandidati, stopilo pred volilce; dva njih sta bila tudi izvoljena, prvega so si izbrali nemški Kočevarji, a drugega kranjski velikoposestniki, kar dovolj označuje politično zrelost in samostojnost teh volilcev.

Dobri vzgled na Kranjskem posnemal se je tudi na Štajerskem in tudi tam so za baš sistirane volitve v deželni zbor v nekem volitvenem okraji dolenje Štajerske postavili za kandidata ondotnega okrajnega glavarja, in lahko je mogoče, da njega vstop v politično korenco tudi drugod najde posnemovalcev. Takov c. kr. okrajni glavar ima zares ugodne šanse za sebe, občinski načelniki so po mnogoterih službenih poslovi v vednej dotiki z njim in mnogostransko odvisni od njega, on je vsled kuriozne sestavitve okrajnih šolskih svetov virilni načelnik vseh v njega politični okraj spadajočih okrajnih šolskih svetov; njegovi nižji uradniki vodijo volitve volitvenih mož, a on sam — političen komisar — pravo volitev, za katero ima del volilne komisije imenovati. Ali se položaj pri volitvi delovati kot nepristransk političen komisar s kandidat-skim dá zlagati in ali more konči sumnjo in nezaupnost mej protivnimi volilci probuditi, o tem je se ve da mogoče diskutirati; da se pa stališče narodnega zastopnika ne da sè stališčem aktivnega političnega državnega uradnika združiti, o tem so akti po vseh zares konstitucionalnih državah skleneni.

Gospoda! Ako so zastopstva, katera imajo svobodni in pravi izražaj mnenja narodovega reprezentovati, postavljena na takov temelj, da komandirani zastopniki sè svojim številom pobijajo svobodno izvoljene, ali se nema potem narodov lotiti globoka nezadovoljnost, nekov žalibog preopravičeni pesimizem nasproti vsakej nadeji o boljšeji bodočnosti države in nje narodov?

Želel bi, da bi naš minister notranjih stvari posnemal vzgled svojega kolega v francoskem ministerstvu, kateri je, kakor znano, v posebnej okrožnici prefektom odpravil oficijalno kandidaturo, iz katere okrožnice se z dovoljenjem gospoda predsednika usojam nekatera mesta navesti (čita):

„Vlada odločno zmetuje nauk oficijalnih kandidatur in praktike, ki so s temi v zvezi. Iz tega ravnilnega vodila sledi najstrožja nevtalnost in dolžnost, ogniti se vsakemu dejanju in koraku, kateri bi v očeh narodovih utegnil sum vzbuditi, da je kak kandidat podpiran. V tem pogledu nisem uže često navajanega mnenja, da ima vlada kandidata, katerega volitev bi jej najugodnejša bila, imenovati dolžnost in pravico. Nedvomno je naravno, da vlada želi, da bi volilci z izvolitvijo, katero izvrše, ukrepili svojo nagnenost do republike in da v vladi prijaznih volitvah rada videva dokaz, ka je dežela se sedanjim poslovanjem zadovoljna. A nema pravice, izjavil običnega glasovanjskega prava na svojo korist morati in dokazi zaupanja, katere dobiva od volilcev, samo tedaj nje krepost množé, ako prihajajo svobodno od srca. Nam je v volitvenih stvareh izpolnjevati jedino dolžnost, da zakonu zagotovimo strogo in nepristransko veljavo. Samo tako nam je moči, dati deželi svobodo in pravost volitev, katerih zahteva.“

To so v resnici zlate besede, vredne razumnega patrijotičnega državnika, častne za vlado in narod, dočim mi v Avstriji vedno in vedno doživljamo žalostno resnico, da si vlada ni v sanjah ne zmislila, vladati v smislu in po želji prevažne večine prebivalstva, nego ona svojo in svojih organov silo zgolj za to upotreblja, da si v zastopstvu pridobode narejeno nenaravno večino, da si na troške javne morale in na škodo državi.

Ta vlada je kot takozvano liberalno ministerstvo pričela svoje uradovanje, z najlepšimi frazami je naznanjalo narodom, da po temeljnih državnih zakonih ima vsakdo iste pravice, a kmalu je uvedlo gospodarstvo policajev in birokratov, kakoršnega nismo imeli trpeti pod nobedno toliko psovanih absolutnih vlad!

Mi imamo tiskovno postavo in bi imeli tudi nekaj tiskovne svobode imeti, ako ne bi policija in državni pravdnik s tisoče konfiskacijami, katerih imajo posebno slovanske novine obilno pretrpeti, uduševala svobodne besede in celo najnedolžnejše kritikovanje kacega vladnega čina popolnem onemogočevala; da, konfiskacijska besnost posameznih vladnih organov sega tako daleč, da celo v državnem zboru držani govori, ako se tudi brez vsake opomuje ponatisnejo, zapadejo konfiskaciji. Ali se to zлага z imuniteto poslancev, o tem bi se drznil dvomiti.

Jaz bi našemu ministru tiska in govora v temeljito pročitane priporočal nagovor, katerega je uže imenovani francoski minister notranjih stvari ob priliki svojega službnega nastopa imel proti tiskovnej direkciji. Tam pravi (čita):

„Republikansko ministerstvo ne želi morati javnega mnenja, nego išče iz njega različnih izražajev ono, kar smatra za koristno, pravično in pravim interesom dežele primerno. Baš ker imam tako visoko misel o nalogi tiska in njemu dolžnej pozornosti, postavil sem vam na čelo jednega svojih osebnih prijateljev, kateri vse moje nazore pozna in z

druge strani tudi izvrstno zapopada izjave mnenij po listih ter jih prav tolmači. Gospoda, vi imate tudi politične zakone uporabljati, kar se tiče tiska, raznašanja, tiskarnic in knjigo-trštva. Duh, s katerim vlada te zakone izvršuje, označuje nje politiko. A tu želim, da bi to izvrševanje bilo liberalno, prav liberalno.“

Naše ministerstvo pa je reklo svojim uradnikom: „Želim, da se to iliberalno (nesvobodno), prav iliberalno izvršuje.“ Če je res, in tega menda ne bode nikdo tajil, da vlada svojo politiko najbolj znači po načinu, kakor izvršuje tiskovno postavodajo, potem si je podpisala naša vlada sama svojo obsodbo in živela bode vekomaj v avstrijskej zgodovini kot ministerstvo konfiskacije.

Še mnogo nevarnejša, avstrijskemu notranjemu miru in vnanjemu vgladu nje močij celo pogubna, je **sovražnost te vlade do slovanskih narodov**, kateri so vendar večina prebivalstva. Imamo sicer nek člen 19. državnih temeljnih zakonov, ki pa je le na papirju, dočim se avstrijskim Slovanom v resnici vedno kratijo njih narurane in narodne pravice do jednakopravnosti uveditve njihovega jezika v šole in urade in se zatirajo, in le v jednej stvari imajo Slovani jednake pravice z družimi narodi, kadar se tiče njih davkov in vojaštva. Kaki nevarni nasledki lahko pridejo Avstriji po takej politiki preganjanja in zatiranja lastnih slovanskih plemen, to vedo previdni politiki dobro, ker oni, kdor se upira duhu časa, ki zahteva vsem narodom popolno jednako pravo, je jednak plavalcu, ki plava nasproti toku reke, in kateri se ima paziti, da ga ne zagrebo valovi.

Umljivo je, da vlada, ne opirajoča se o večini narodov, nego z njimi celo v sovražnem protivju živeča in svoje bitje le po omahljivej večini v parlamentu borno podaljšavajoča, da je bila taka vlada najmanj sposobna, naše državne polovice čuvati pred ogerskimi pretenzijami pri obravnavah pogodbenih in sploh dovršiti pogodbo.

Ko se je ogerska vlada trudila, ona notranja državnopravna vprašanja, katera bi jo bila nekaj pri akciji lahko resno ovirala, o pravem času po potu obojestranskega sporazumljenja urediti in kak modus vivendi s Hrvatsko napraviti, se nij le ta vlada zgolj čisto nič poganjala, da bi se bila s prevažnim faktorjem avstrijske države, s češkim narodom sprijaznila in sporazumela, temveč je se slepo strankarsko strastjo v veliko škodo, če ne v pogubo Avstrije preganjala in zatirala avstrijske Slovane, neznačajno renegatstvo božala in pospeševala in na način, katerega avstrijsko ministerstvo ne more opravičiti, hujskanje in razdraženje pri raznih narodih monarhije raz vladno mizo gojila in ostrila.

Ako tedaj pogledamo politično delovanje vladujoče stranke in te vlade zadnjih deset let, vidimo žalosten njegov rezultat: povsodi zmešano, nedodelano stanje, patrijotični čut narodov, osobito slovanskih, vsled nepravne politike, ki prezira prave interese Avstrije in njenih raznih narodov, v temelju omajan in oslabljen, vidimo tu rastočo nezadovoljnost, tam neprijetno apatijo do običnih državnih interesov, sploh brezupen stan,

ki uničuje vse moči posameznikov in tedaj tudi države.

Tako daleč segajočih hib ne more samo osobna menjatev v ministerstvu izboljšati, tem manje odstraniti, ukoreninjena so vsemu političnemu sistemu in se mogo zaceliti jedino s tem, da se tir notranje in vnanje politike popolnem izpremeni.

Najprej bi morala na mesto tega na nenaravno podlogo interesnega zastopništva postavljenega državnega zbora stopiti pravo narodno zastopstvo, katero bi bilo z običim volitvenim pravom ustvarjeno, in v to — tega sem prepričan — bi vsi avstrijski narodi, tudi Če hi, poslali svoje zastopnike.

Takovo narodno zastopništvo bi se svojim rodoljubjem in z razumnostjo gotovo našlo prava sredstva, da bi bilo pravično interesom države in narodov, ono bi gotovo umelo temni duh mejsobojnega nezaupanja in boja vseh z vsemi, to žalostno dedščino sedanje zmotnjave stranek, z gaslom „jednake pravice vsem“ odpraviti in ono bi pri svojem delu moglo računati na požrtvovalnost vseh avstrijskih narodov, kajti mi imamo vsi skupen cilj pred svojimi očmi: vzdržanje in ukrepljenje Avstrije, ne narodne, nego vsem narodnostim pravične države. (Dobro! Dobro! na desnej.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. marca.

Iz *Dunaja* se „P. L.“ javlja, da ogerski in cislejtanski ministri glede nagodbe do zdaj nijso še do nobenega konca prišli. Govori se o novem provizoričnem podaljševanju.

Češki „Pokrok“ v prvem uvodnem članku v nedeljo priporoča svojim rojakom učiti se ruskega jezika.

Ogerska *delegacija* je dovolila kredit 60 milijonov z upanjem vojske z Rusijo. — Hrvatska delegata Vončina in Petar Horvat sta glasovala tudi za kredit, ali s to motivacijo, da naj država porabi ta denar za osvojenje Bosne in ne proti osvobojenju balkanskih Slovanov.

Vnanje države.

Moskovski mestni zbor, „duma“, je sklenil po globoko čutenih govorih Tretjakova, kneza Ščerbatova, Aksakova in Samarina ustanoviti novo univerzitetško štipendijo na ime kneza Čerkaskega in postaviti njegovo podobo v sobani zasedanja.

Iz *Ruščuša* se piše, da je bombardiranje skoro četrti del mesta razdejal, posebno iz Slobodzije sem so Rusi dobro streljali. Druge hiše so preotljene in oškodovane. Trdnjava pa nij mnogo trpela, nekateri forti čisto nič. Zdaj vlada povsod mir in red.

Iz *Belgradu* se poroča, da pride minister Ristić s polkovnikom Dragaševićem in tajnikom Betanom 24. t. m. na Dunaj in bode, če bode treba, potem v Berlin h kongresu potoval.

Iz *Pariza* se telegrafira 18. marca: Denašnja senatska seja je bila prav živahna. Sprejela se je postava o odpravi obsednega stanja in s tem je kriza končana. Konservativne stranke so v popolnem razsulu: Republika stoji trdno. — Pri včerajšnjih dopolnilnih volitvah so bili trije republikanci voljeni.

Papež je po bavarskem dvoru naznanil tudi nemškej vladi svoje nastopanje na rimski papeški stol.

Angleži so te dni odpravili v Indiji tiskovno svobodo za vse domače indijske časnike. Dunajska uradna „Wien. Abendpost“ temu činu veliko važnost daje, sosebno naglašuje, da ima Angleška v slučaju vojne le iz Indije pričakovati največ vojakov. Ako so tedaj Indijci tako nezadovoljni z Angleži, da jim morajo ti zadnji uže tiskovno svobodo jemati,

slabo stoji. Indijski časniki so namreč angleške vlade in angleškega naroda hudobnost po zasluženji osvitljali.

Dopisi.

Iz Gorice 14. marca [Izviren dop.] (Plebiscit, — goriška žurnalistika in floribus, — financa v tiskarni, — volitve za trgovsko zbornico, — Ephialt v kmetijski družbi.) Poslanec Schönenerer je rekel v državnem zboru, da smo že tako žalostno daleč prišli, da se že javno razpravlja o državnem razpadu in da se odkazujejo dežele sosednjim državam. Mnenje, da utegne sedanja orientalna kriza osodepolna postati Avstriji, ako jo naša diplomacija odcepi od mogočnih rusko-nemških zaveznikov, je gotovo močno razširjeno, na drugi strani se pa pri nas v italijanskih krogih sploh govori, da če Avstrija zasede Bosno in Hercegovino v protiruskem smislu, ter si ti deželi prisvoji — terjal bode italijanski sosed južno Tirolsko in — Goriško do Soče. Ta eventualnost se na Goriškem že dalj časa na drobno pretresa v privatnih lokalih in krogih in seveda se pri takih razgovorih tudi nove meje potezajo, katere zaznamujejo nekateri od izvira Idrije preko tega potoka in potem ob meji naših Brd do Ločnika in dalje ob Soči do nje iztoka v morje; drugi sodijo, da bo Soča skozi in skozi državna meja in še drugi jo pomikajo celo do Nanosa.

Ta nesramnost italijanska je kriva, da podpisujejo kmetje onkraj Soče peticijo v lojalnem avstrijskem smislu, prošnjo na cesarja, naj jih brani in ohrani pri Avstriji. Menim, da je to demonstracija v avstrijskem smislu in prav je, vsaj za to, da bode videla pest goriških italijanov, koliko zaslonbe ima v Furlaniji, v oni Furlaniji, katero nje organi zdaj ostentativno imenuje „Il Friuli orientale“. Preverjeni smo, da bi naši Furlanci, izven kacega velicega posestnika, tudi če pride do resnega plebiscita, soglasno za Avstrijo glasovali ter na vso moč protestovali zoper združenje z Italijo, naj bode blažena, kolikor hoče. O Slovincih onkraj Soče niti govoriti — saj nihče ne mara samega sebe umoriti, Slovenec tudi ne.

Italijanska žurnalistika je v naši lepej Gorici v najčvrstšem razvoju. Zraven konservativnega organa katoliškega društva „L' Eco del Litorale“ in demokratičnega dnevnika „Il Goriziano“ ima tudi tukajšnja municipalna „consorterija“ svoje glasilo „L' Isonzo“, kateri je do zdaj dvakrat na teden izhajal, — pa se začetkom prihodnjega meseca pomnoži v dnevnik. Čujte! dva italijanska dnevnika v malem provincijalnem mestu z narodno mešanim prebivalstvom, ali nij to skoro preveč? Ne skoro, ampak gotovo je preveč, in v tem „preveč“ tiči razpad. Če pomislite, da ima „L' Eco del Litorale“ več naročnikov, nego oba italijanska tovariša skupaj, da „Ecovi“ čitatelji perhoreseirajo „Gorizianov“ demokratizem in „Isonzovo“ liberalstvo, da se tiska „Goriziano“ v nekaj nad 600, „L' Isonzo“ pa v samo 350 iztisih, — po tem lahko razumete, da ne more biti daleč do razpada, do pogina. Dve liberalni stranki se bojujeta mej soboj, druga drugo izpodriva, vmes tudi se zaničevanja vrednimi sredstvi; kaj naravnješe, nego da se tretja, mej soboj složna konservativna stranka v pest smeje? „Duobus litigantibus . . .“ Sicer pa je vsa podlaga no-

vemu dnevniku gnjila. Iz tiskarne, v kateri se „Il Goriziano“ tiska, nekaj zarad nezmožnosti odpuščen faktor, se je priponudil, da boče „L' Isonzo“ v Seitzovi tiskarni po nezaslišano nizkej ceni tiskati, samo, da propadeta list in tiskarna, katera sta mu kruh odrekla. — Tedaj slovi nov dnevnik na kruhoborstvu.

V redakciji „Il Goriziana“ je te dni financa zasačila mnogo listov brez koleka, vsled česar čaka lista velika globa. Tudi tu se govori o „tradimento“.

V kratkem bomo imeli volitve v našo trgovsko in obrtniško zbornico v kateri je do zdaj slovenska stranka še prav ubožno zastopana. In vendar ima ta zbornica skoro enako važnost kakor kupčijska zbornica na Kranjskem; tudi ona voli dva poslance v deželni zbor, katerih glas odločuje pri volitvi deželnih odbornikov. Za to bi se morali Slovinci kaj bolj brigati za te volitve in posebno politično društvo bi moralo o pravem času organizovati in po tem z vso eneržijo izvesti volilno agitacijo. Toda složni estote v „Slogi“!

Naše kmetijsko društvo bo imelo v kratkem izbirati novega tajnika, ker se je sedanjí vitez Galanti odpovedal. Služba je lepa (1500 gl. na leto) in ne pretežavna in bi se zmožnemu domačinu gotovo dobro prilegla. A v našem kmetijskem društvu imamo žalibog večno takih elementov — katera išče najrajša odrešenika v blaženi — Italiji in tudi slovenski odborniki imajo Ephialta v svoji sredi, katerega iz hvaležnosti italijanska stranka pri vsaki priliki v odseke in odbore voli, ter ga če dalje ožje na sé priklepa. — Včeraj je glavni odbor volil dva uda v kuratorij kmetijske šole. Izvoljena sta sè skoro vsemi italijanskimi glasovi proti vsem slovenskim dosedanja dva uda: veleposestnik dr. Levi in vodja tukajšnje deželne gluhozemice, monsieur Pauletich, vitez Franjo Josipovega reda itd., o katerem je bil o svojem času počil glas, da postane poreški škof. Ali razume monsieur, zakaj slovenski odborniki konsekvntno proti njemu glasujejo in zakaj bodo tudi za naprej vedno zoper njega glasovali? A kaj visokemu gospodu za to? saj ga pa Italijani na rokah nosijo.

Do onega tedna smo imeli prav lepe, pomladanske dneve, mandelji so že popolnem razeveli in drugo sadno drevje je tudi k cvetji pripravljeno. Mislili smo, da ne bode več zime; a kar naenkrat je v naših gorah zasnežilo in nastali so tudi v Gorici zopet mrzli dnevi. Ko to pišem, jelo je tudi v Gorici snežiti, a tla so vendar pregorka, zato se bele mucke sproti stopé. Zima je bila letos izvrstna za delo, za to so pa naši kmetje neprenehoma in marljivo rili po zemlji, kakor krti — in zares mnogo in dobro obdelali. Prerana toplota jim je bila prav po volji, tem zadovoljniji so pa, da je začel zopet mrzaz pritiskati, predno se je drevje sploh razevelo in ozelenelo. Goriški kmet spenja vse svoje nade po dobri letini — ker se mu zares že prav trda godi.

Z Gorenjskega 14. marca. [Izv. dopis.] Ena največjih in najslavnejih vojsk sedanjega veka je končana s carigraskim mirom ter strt je turski jarem, kateri je skozi 400 let tlačil naše slovanske brate na balkanskem poluotoku. Osvobojenje Jugoslovantva in njegova pridobitev delovanju za povzdigo in ukrepljenje slovanskih idej in slovanske omike, je velike koristi za vse Slovane, osobito avstrijske, katera se pa še zdaj

ne da oceniti. Po sedanjej vojski se je razširila ideja slovanske vzajemnosti črez vse slovanske kroge ter po njej ukrepljeni Slovani se bodo lažje upirali proti potujčenju. Zraven so se pa naše razmere z družimi evropskimi narodi bolje zjasnile in nas privedle do prepričanja, da Slovan more le od brata Slovana upati pomoči in prijateljstva ter da so vsi narodi Slovanstvu bolj ali manj protivni in se vesele vsake nezdge in nesloge, ki zadene Slovane. „Konservativni“ Nemci so se dolgo nam Slovanom, osobito avstrijskim, hlinili kot prijatelji in soborilci proti nemškimi ustavovercem in lažiliberalcem; a sedaj v rusko-turške vojski pa so sneli maske sè svojih obrazov in po svojih organih večkrat javno pokazali sovražstvo do bratovske nam slovanske Rusije in tudi do vsega južnega Slovanstva, pokazali so svetu, da njih prizadevanja merijo v narodnih rečeh ravno tja, kakor prizadevanje nemških ustavovercev, naših nemškutarjev in slovanožrtnih Magjarov, k potujčenju Slovanov, samo, da to skušajo doseči z družimi bolj skrivnimi sredstvi. Sedaj se je jasno pokazalo, kako prav so svobodoljubni slovanski listi imeli, ko so neprenehoma svarili pred ožjo zvezo ali stopljenjem z nemškimi konservativci, v katero so nekateri bolj konservativni Slovani silili. Vesele se ti pobožnjaki verskega razkola mej slovanskimi narodi, zanašaje se, da bode katolicizem branil razširjenje ruskega vpliva na slovanskem zapadu in zaviral vsako duševno združenje Slovanov. Zato je naša dolžnost tem slovanskim sovražnikom pokazati v dejanji, da različnost v verskem mišljenji nikakor ne ovira duševnega vzajemnega delovanja slovanskega, ter rajši mej soboj eden družemu malo prijenjati, nego slovansko slogokaliti. Slovansko novinarstvo naj dela zložno za napredek Slovanstva in naravnost kot lažnjivo dementira vsako vest o nemogočnosti sporazumljenja Slovanov. Pred vsem je pa dolžnost vseh Slovanoljubov, da se odpovedo vsakemu naročevanju Slovanom sovražnih nemških listov in bolje podpirajo slovensko in sosedno slovansko časopisje, ter tako Slovanstvu sovražnim Nemcem pokažejo, da ne maramo za nje. Posebno naše slovanske čitalnice bi se morale bolj držati tega načela. Kar je tu rečeno v prvi vrsti o političnih listih, naj bi tudi veljalo o lepoznanjskih listih, če tudi manj strogo; vendar naj bi Slovinci naročevali rajše naše domače beletristične časnike in zabavnike naših slovanskih bratov, nego one nemške zabavnike, katere često nekateri celo narodni slovenski krogi priporočajo. Če nemško lepoznanstvo bolje podpiramo, nego slovansko, s tem sami po malo pripomoremo k potujčevanju našega naroda in svetu pokažemo, da nam je tuje ljubše, nego domače slovansko; potem se tudi nij čuditi, če je v mnogih narodnih krogih nemščina bolj navadna in se bolj gladko govori, nego slovensčina. Z branjem nemških političnih, kakor tudi zabavnih listov se gotovo ne pospešuje ljubezen do Slovanstva, a le neko mrzenje do domačih stvari in privlečenje h germanizmu.

Za avstrijske Slovane najvažnejše politično vprašanje zadnjih dnij je okupacija Bosne in Hercegovine po Avstriji. Vsi časniki, Slovanom prijazni in protivni, so zadaj čas pisali dolge članke o koristi in škodi tega početja za Avstrijo; vsak sè svojega stališča. Mi avstrijski Slovani želimo, da se to zgodi in tako pomnoži slovanski element v Avstriji, če je v

sporazumljenji z Rusijo mogoče, in pa, da se pošljejo za Slovanstvo vneti moške na bosensko vlado, ne pa Magjari in ustavoverni Nemci, kateri bi se gotovo sporazumeli z mahomedanskimi begi in z njimi skupno zopet tlačili prebivalstvo. Sicer pa mi odločno nasprotujemo, ker le slovanska Rusija ima pravico vravnati nove razmere na Balkanu, ker je sè silnimi žrtvami razbila turško tiranstvo in osvobodila balkanske Slované, in želimo le zboljšanja, ne pa shujšanja stanja bosenskih in hercegovinskih prebivalcev.

Zadnje pustne dneve smo imeli gorko in jako prijetno vreme, sneg je skopnel, le v gorah v vsobjnih krajih je še ostal. Zadnje dni je postalo bolj vetrovno in nestanovitno vreme, in sneg se je pokazoval, sploh je postalo bolj mrzlo vreme.

Domače stvari.

— (Ljubljanski mestni zbor) ima jutri 22. marca popoldne ob 5. uri zopet sejo. Na dnevnem redu je mej družim zopet poročilo o prodaji kosa mestnega zemljišča v Latermanovej aleji, dalje samostalen nasvet g. Regalija o ustanovi kopališča na Ljubljani.

— (Za pogorelce v Starej vasi) pri št. Jarneji je cesar daroval 1500 gold. iz svoje privatne kase. Ta podpora se bode precej razdelila.

— (Iz Št. Jarneja) na Dolenjskem se nam piše: Dne 16. t. m. pobrala nam je nemila smrt tukajšnjega trgovca in posestnika Ivana Tavčarja. Pokojni je bil vrl domoljub, iskren narodnjak, pošten in obče priljubljen mož. Pri volitvah stal je vedno na strani narodne stranke. Velika množica domačih in tujih ljudij izpremila ga je na pokopališče. Njegovo življenje v narodnem obziru pa naj bode marsikateremu tukajšnjemu vaščanu v posnemanje in vzgled! Pogrešali ga bodedo dolgo. Bodi mu zemljica lahka!

— (Iz Loke) se nam piše: Nedeljo 10. t. m. je imela tukajšnja požarna straža v mestnej pisarni svoj II. redni občni zbor pod predsedstvom načelnika Deisingerja. Iz letnega poročila razvidimo, da je društvo štelo koncem leta 50 delovalnih in 33 podpiralnih udov — 15 se je novih oglasilo. — Dohodki znašajo 2115 gld. 30 kr. in stroški 2111 gld. 02, tako da ostaja v gotovini 4 gld. 28 kr. — Podpiralni udje so vplačali 191 gld. 41 kr. Požarna straža ima 5 gasilnic 335 metrov cevi za vodo, 4 lestve nove konstrukcije, in drugo potrebno orodje — skup vrednosti kakih 3200 gld. Požarna straža je bila alarmirana trikrat, ter je delovala enkrat v mestu in dvakrat zunaj mesta. Sej je bilo 18, in sicer 6 glavnih, in 12 odborovih. Vaj 21 — 7 večjih in 14 manjih. Pri volitvi bil je gosp. Orosl. Deisinger za načelnika zopet izvoljen. Dalje so izvoljeni v poveljništvo Lovro Sadar, Orosl. Franc, Jakob Grajec, Franjo Deisinger, Ivan Deisinger, Karel Fabiani. In pri posameznih oddelkih: pri plezalcih Teodor Faul, Jakob Gašperin; pri gasilcih Franjo Jesenko, Orosl. Guzelj, pri varuhih Andrej Slabnik, Vencelj Payer.

— (Za ranjence srbske) v belgradske bolnici so g. Horaku poslali darove p. t. gg.: Fr. Bahašič 1 gld., Jan. Novak 1 gld., J. N. Horak 2 gld., Iv. Hribar nabral 7 gld., Franc Drašler, 1 gld., gled. reg. Gecej 50 kr., Jakob Gruden, župnik, 4 gld., A. Maršalek 2 gld., Val. Plehan 1 gld., obitelj Petričič 10

gld., Ig. Seemann 2 gld., Jan. Fabian 2 gld., Henr. Ničman 2 gld., Fr. Bučar 1 gld., Strzelba 1 gld., A. Jentl 50 kr., J. Bernard 50 kr., Peterca 1 gld., dalje po uredništvu „Slov. Naroda“ paket stare obleke, poslane od g. L. iz Basela.

Razne vesti.

* (V cerkev treščilo) je — kakor smo že poročali — v Kastrovu 8. t. m. Strela je udarila ravno po maši, ko so ljudje začeli križev pot moliti. Uže mej mašo je vihar bil in sneg je naletaval. 200 ljudij je bilo v cerkvi, ko je prvič in drugič treščilo, užgalo in z žveplnim duhom cerkev napolnilo. Ljudje so drug črez družega vrel ven, eni so popadali ubiti, drugi ranjeni, tretji pohojeni. 4 so bili precej mrtvi, 14 jih je v smrtni nevarnosti, 33 je menj ranjenih.

* (Zaradi ostrupljenja krvi) so morali v Berlinu minolega tedna mlademu trgovskemu pomočniku odrezati desno roko. V soboto večer je namreč mej pisanjem vtaknil tako imenovano „čudežno“ pero za uho, a od tod mu je padlo na desno roko, katera je bila uže vso zimo otekla za ozeblinami. Mož je majheno rano, ki mu jo je pero na roki napravilo, takoj skrbno izmil in mislil, da je s tem uže vse končano. A po noči ga je rana jela skeleti in drugi dan je zatekla uže vsa roka — in zdravnik nij znal bolniku pomoči drugače, nego da mu je odvzel vso desno roko.

* (Bratovščina debelih ljudij) V severne Amerike glavnem mestu je društvo debeluhov. Pretečeni mesec so imeli v Gregory Pointu občni zbor. Ta klub ima 15 podpredsednikov, ki skupaj vagajo 3450 funtov. Posebno občudovan je bil mej njimi 25letni mlad mož, ki je uže 399 funtov vagal.

Lek v ceno.

Vsakdo zna, kako betežni so navadni prehladi, pljučni katarji in jednake atekcije, kako dolgo jih treba zdraviti in koliko vzemkov zdravil, jecemenovke, sirupov itd. moraš zbog njih zaužiti. Tudi nij nadalje nebednemu neznan, da zanemarjen prehlad često prouzročuje pljučno bolezen, ako se ne prestvari v jetiko.

Mnogi poskušaji so dokazali, da norveški tēr, sčiččen in dobro prigrtojen, deluje pri gori imenovanih boleznih silno naglo in pokazuje skoraj čudno zdravilno moč. V njega prvotnem stanju tēra zbog neprijetnega okusa in zbog lepljivosti zauživati nij moči; pariškemu lekarničarju, gospodu Guyotu, je tedaj prišlo na um, zavijati ga v majhene okrogle in z žolieno skorjo obdane kapsule v velikosti osvalkov. Ničesa lažjega, nego použiti ta priredok, kateri, ker se lahko raztopi, dovoljuje tēru nagel vspeh.

Dve ali tri Guyotove tērne kapsule, zaužite pri vsakem obedu, takoj olajšajo boi in v največ slučajih za malo časa izlečijo najtrdozatnejši prehlad in vsak pljučni katar. Z njimi je mogoče obustaviti celo precej ukoreninjeno jetiko in jo izlečiti; v tem slučaju zadržuje tēr raztop trdin in je s pomočjo narave zdravljenje često preje dogotovljeno, nego se je nadejalo in mislilo.

Tega udomačenega zdravila nij mogoče dovolj priporočiti, bodi-si glede njegovega delovanja ali njegove nizke cene. V resnici stoji vse zdravljenje, ker ima vsaka sklenica po 60 tērnih kapsul, na dan komaj 10—20 krajejev, in so vsa druga zdravila, jecemenovke, pastile ali sirupi čisto nepotrebna.

Da gotovo kupiš prave Guyotove tērne kapsule, pazi, ako ima naslov sklenice Guyotov podpis v trobarvenem tisku. (86—1)

Zaloga v Ljubljani: G. Piccoli, lekarničar.

Tujci.

19. marca:

Evropa: Stömer iz Beljaka. — Sark iz Vipave. Pri Stonu: Huptman iz Dunaja. — Skodlar iz Gradca. — Brand iz Dunaja. — Banelli iz Pešte. — Gerabek, Wenzel iz Dunaja. Pri Matiči: Pirker iz Trbovlja. — Lustig iz Zagorja. — Lang iz Celja. — Baron Scholl iz Dunaja. — Syz iz Gradca.

Dunajska borza 20. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)	
Enotni drž. dolg v bankovcih	62 gld. 25 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66 " 10 "
Zlata renta	73 " 90 "
1860 drž. posojilo	111 " 20 "
Akcije narodne banke	794 " — "
Kreditne akcije	230 " 50 "
London	119 " 50 "
Napol	9 " 55 "
C. kr. cekini	5 " 61 1/2 "

Srebro 105 " 85
Državne marke 58 " 75

Tržne cene

v Ljubljani 20. marca t. l.

Pšenica hektoliter 9 gld. 26 kr.; — rož 6 gld. 03 kr.; — ječmen 5 gld. 69 kr.; — oves 3 gld. 41 kr.; — ajda 6 gld. 18 kr.; — pros 6 gld. 18 kr.; — koruza 6 gld. 80 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 05 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. 50 kr.; masla kilogram — gl. 94 kr.; — mast — gld. 80 kr.; — špeh trščen — gld. 68 kr.; — špeh povojen — gld. 72 kr.; jajce po 12/3 kr.; — mleka liter 7 kr.; govedine kilogram 52 kr.; — telečine 54 kr.; — svinjsko meso 66 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 95 kr.; — slame 1 gold. 78 kr.; — drva tuda 4 kv. metrov 6 gold. 50 kr.; — mehka 4 gld. 50 kr.

Posojilo 2.500 gld.,

z dnem 15. maja t. l. počeni, in drugo posojilo 4.500 gld.,

z dnem 1. septembra t. l. počeni, se proti 6% obrestij in popolnej varnosti daje na kako kmetijo ali zemljišče.

Natančnejša izvestila se dobodo v notarijatskem uradu gosp. (87—1)

dr. Teodorja Rudeža v Ljubljani.

Najfinejše

olje iz sala pomuheljevih (dorševih) jeter

izvrstno zdravi kašelj, sušico, rakitis, bramorje ter najboljše čisti kri.

Vsako steklenico z navodom po 60 kr. prodaje

Gabriel Piccoli,

lekarničar, na dunajske cesti v Ljubljani.

Vnanje naročbe izvršujó se takoj s poštnim povzetjem. (72—5)

Adolf Eberl,

zaloga oljnatih barv, lakov in firnežev, (80—3)
v Ljubljani,

na Marijinem trgu, poleg frančiškanskega mosta.

„Rheumatismus-Aether“

za odpravljanje bolečin vseh vrst, akutnih in kroničnih. (79—2)

Ta „Aether“ je najboljšo, najrealnejšo in najgotovnejšo izmej vseh dozdej znanih sredstev proti skrnini (trganju po udih), protinu, vsakovrstnim otrpenjem rok ali nog, zbadljamem itd. Prav po gostem izgine imenovana boi uže izza enkratnega uporabljenja popolnem. — Cena velike sklenici z navodom 1 gld., malej sklenici z navodom 40 kr. Najmanjša pošiljatev po pošti je ali 1 velika sklenica ali 2 mali sklenici. Pri poštnih pošiljativah se računa zavijanje in kolek z 20 kr.

Zaloga v Kranjskeje: v Ljubljani: Viktor v. Trunkoey, lekarničar „pri zlatem jednorogu“, na mestnem trgu šte. 4; v Rudolfovem: Dom. Rizzoli, lekarničar.

Sirovi loj

kupujeta vsaki čas po najvišji cení

Karl Pamperl-ova sina,

Topilnica za loj, svečarja in mlarnica, zaloga vžigalnih, svetilnih in maščobnih tvarin

v CELOVCI na Koroškem.

(88—1)

V „Narodnej tiskarni“ v Ljubljani je izšlo in so dobiva:

VIII. zvezek „Listki“:

Pomladanski valovi.

Roman, spisal I. Turgenjev, posloveni dr. M. Samec. 8° 17 pol. Cena 60 kr.

Potem

Trije javni govori.

Govorili prof. Fr. Šuklje, Iv. Tavčar in prof. Fr. Wiesthaler v Ljubljanski čitalnici. 8° 9 pol. Cena 30 kr.